

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา
ของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย^{*}
THE GUIDELINES FOR ADMINISTRATION IN SCHOOL
ADMINISTRATION OF NETWORK PARTNERS THE MARGINAL
SCHOOL UNDER LOEI PROVINCE

บุญชัย จันทนา, Boonchai Jantana
สุนิสา วงศ์อารียม, Sunisa Wongaree
ธีระพล เพ็ญจันทร์, Teerapol Penngchan
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
Education Administration, Faculty of Education,
UdonThani Rajabhat University
E-mail : boon.jantana@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย 2) ศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย และ 3) ประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนชายขอบจังหวัดเลย จำนวน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปากชม อำเภอด่านซ้าย อำเภอนาแห้ว อำเภอเชียงคาน อำเภอภูเรือ และอำเภอท่าลี่ จำนวน 267 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเรียงลำดับค่าดัชนีความต้องจำเป็น

^{*} Received 30 April 2024; Revised 29 June 2024; Accepted 30 June 2024

ผลวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็น ในภาพรวม ($PNI_{\text{modified}} = 0.29$) 2) ผลการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย พบว่า มีทั้งหมด 4 ด้าน 16 แนวทาง ได้แก่ ด้านวิชาการ มี 4 แนวทาง ด้านงบประมาณ มี 4 แนวทาง ด้านการบริหารงานบุคคล มี 4 แนวทาง และด้านการบริหารทั่วไป มี 4 แนวทาง และ 3) ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้และความถูกต้องของแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ภาคีเครือข่ายทางการศึกษา, โรงเรียนชายขอบ

Abstract

The objectives of this research were: 1. to study the current condition, desirable qualities, and needs for participatory administration of marginal school education partnerships; 2) to investigate the guidelines for administrating marginal school education partnerships; and 3) to assess the participatory administration of marginal school education partnerships in Loei province. The 268 samples, selected by stratified random sampling, were school directors and teachers of marginal schools in 6 districts of Loei province: Pak Chom, Dan Sai, Na Haeo, Chiang Khan, Phu Ruea, and Tha Li. The 5 experts were also used in this study. The research instruments were questionnaires, interview, and an evaluation form. The data were analyzed by calculating mean, standard deviation, and Priority Needs Index Modified (PNI Modified).

The results were as follows:

1) The overall current condition was at a high level, and the desirable qualities were at the highest level. Priority Needs Index Modified equated to 0.29.

2) The administration guidelines for administering marginal school education partnerships consisted of 4 aspects and 16 guidelines: 4 guidelines for academic aspects; 4 guidelines for budget management; and 4 guidelines for general management.

3) Appropriateness, feasibility, possibility, and accuracy assessments of participatory administration of marginal school education partnerships were at the highest level.

Keywords: Participatory administration, Education partnership, Marginal school

บทนำ

การจัดการศึกษาให้ทั่วถึงถือได้ว่าเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกยุคทุกสมัย ประเทศไทยจึงได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยมีนโยบายต่าง ๆ มากมาย เพื่อที่จะสามารถพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาให้ได้มากที่สุด อย่างไรก็ตามบริบทของการจัดการศึกษานั้น ก็ยังทำให้การจัดการศึกษาเกิดความเหลื่อมล้ำอยู่ ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของประเทศไทย ที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันด้วยปัจจัยหลายประการ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติไว้เกี่ยวกับการศึกษา มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมาตรา 58 ได้บัญญัติในเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ โดยเฉพาะ โดยได้กำหนดให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึงโรงเรียนชายขอบว่าเป็นโรงเรียนที่มีพื้นที่ติดแนวชายแดน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่อยู่บริเวณนั้นรวมทั้งขยายโอกาสทางการศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมาย

คือ เด็กไทยทุกคน โดยเฉพาะเด็กที่เรียนในโรงเรียนชายขอบทั่วประเทศ ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงโอกาสด้านต่าง ๆ เพื่อจะได้พัฒนาการจัดการศึกษาที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โรงเรียนที่มีพื้นที่ติดแนวชายแดนยังพบปัญหาในการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนชายขอบ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

โรงเรียนชายขอบที่ตั้งในพื้นที่ติดชายแดนมีเด็กนักเรียนยากจนมากและขาดความพร้อม จึงมีข้อเสียเปรียบหลายประการจากการประเมินมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาองค์การมหาชน พบว่ามีนักเรียนที่ผลการสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ผ่านมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ นักเรียนในโรงเรียนชายขอบในทุกช่วงวัยและทุกพื้นที่มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ต่ำกว่านักเรียนจากโรงเรียนทั่วไป และจากสถานการณ์ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าการบริหารจัดการที่เหมาะสมของโรงเรียนนั้นมีความสำคัญที่จะมุ่งสู่เป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์สาเหตุที่ทำให้โรงเรียนชายขอบมีปัญหาในการจัดการศึกษานั้นมีปัจจัยสำคัญหลายประการ เช่น ครูไม่ครบชั้น ครูไม่ครบกลุ่มสาระ ครูมีภารกิจอื่นที่รับมอบหมายมากเกินไป สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ไม่พอเพียง ไม่มีระบบบริหารจัดการที่ดี การเดินทางยากลำบาก ไม่มีผู้บริหาร และโครงสร้าง ในบางโรงเรียน ครูและผู้บริหารผู้บริหารโรงเรียนชายขอบมีการโยกย้ายกลับภูมิลำเนา (ธวัชชัย อาจมาก, 2564, น. 2) และตามบทความเสียงสะท้อนของคนชายขอบจากความคิดสู่ความจริง (สุรัชย์ หวันแก้ว, 2557, น. 7) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนชายขอบตามแนวชายแดนประเทศไทย ในปัจจุบันมีเด็กเยาวชนจำนวนหนึ่งขาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการตรวจราชการของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า สภาพการจัดการศึกษาในพื้นที่ภูเขาสูงและชายขอบ มีปัญหาและข้อสังเกตหลายประการ เช่น เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ครบทุกคน บทบาทของหน่วยงานทางการศึกษาในระบบและนอกระบบไม่ชัดเจน ภาคเอกชนที่เข้ามาจัดการศึกษาขาดการควบคุมจากภาครัฐ ทำให้องค์กรเอกชนมีอิสระในการ บริหารจัดการภายใต้ความคิดความเชื่อพื้นฐานของตนเอง หากขาดการดูแลแก้ไขปัญหานานเกินไป อาจทำให้เกิดความไม่มั่นคงตามแนวชายแดนประเทศไทย อันจะส่งผลกระทบต่อภาพรวมของประเทศไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563, น. 110 -111)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สามารถเป็นเครื่องมือสนับสนุนและผลักดันให้การดำเนินงานการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาพื้นที่ชายขอบ หรือสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ได้นำแนวทางการบริหารมาใช้ให้เกิดประสิทธิผล รวมทั้งต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในองค์กร

และภาคีเครือข่ายทางการศึกษามาร่วมกันขับเคลื่อนและผลักดัน ให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอย่างแท้จริง และยังเป็นการศึกษาตลอดชีวิตโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดผลสูงสุดแก่องค์กรการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่าย ทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

การออกแบบการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) และระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครู ที่ปฏิบัติงานโรงเรียนชายขอบจังหวัดเลย จำนวน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกาฬสินธุ์ อำเภอด่านซ้าย อำเภอนาแห้ว อำเภอเชียงคาน อำเภอภูเรือ และอำเภอท่าลี่ จำนวน 847 คน โดยจำแนกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน 31 คน ครู 816 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครู โรงเรียนชายขอบจังหวัดเลย จำนวน 6 อำเภอ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 267 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scales) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยกำหนดค่าคะแนน 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่นำไปสู่การเกิดความต้องการจำเป็นนั้น ๆ โดยการหาค่า PNI^{modified}

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย

กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติงานหน้าที่หัวหน้างาน 4 ฝ่ายงาน และประธานกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนละ 6 คน รวม 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งนำข้อมูลไปจำแนกจัดข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามประเด็นและตีความตามกรอบแนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย

กลุ่มผู้ประเมิน ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 คน และ อาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน โดยมีประเด็นการประเมินครอบคลุมองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ด้านความเหมาะสม (Propriety) ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) และด้านความถูกต้อง (Congruity) โดยมีลักษณะแบบมาตรา

ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert's Scale) ซึ่งกำหนดเกณฑ์เป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 76)

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบประเมินทางมาตรวจให้คะแนน โดยนำคะแนนมาป้อนเข้าโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมาย เป็นการวิเคราะห์ผลการประเมิน ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้อง

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย โดยภาพรวม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	PNI	ลำดับ
1. ด้านวิชาการ	3.71	1.21	มาก	4.74	0.63	มากที่สุด	0.28	3
2. ด้านงบประมาณ	3.67	1.23	มาก	4.73	0.70	มากที่สุด	0.29	2
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.69	1.24	มาก	4.69	0.69	มากที่สุด	0.27	4
4. ด้านการบริหารทั่วไป	3.66	1.25	มาก	4.72	0.63	มากที่สุด	0.30	1
ค่าเฉลี่ย	3.68	1.23	มาก	4.72	0.65	มากที่สุด	0.29	-

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษา โรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย

การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม	แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษา โรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย
ด้านการบริหารวิชาการ	1. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกัน ประชุมวางแผนและกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 2. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันตัดสินใจนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และกำหนดปฏิทินการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนร่วมกิจกรรมในชุมชนและสามารถบริการชุมชน 3. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินการจัดหาสื่อด้านเทคโนโลยี แนะนำแนวทางด้านการศึกษา และประสานงานบุคคลหรือหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น 4. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันกำกับติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ และการนำสื่อด้านเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และติดตามนักเรียนที่มีผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์เพื่อประเมินการดำเนินงานตามแผนที่โรงเรียนได้วางไว้
ด้านการบริหารงบประมาณ	1. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันประชุมวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และร่วมวางแผนระดมทุนให้กับสถานศึกษา 2. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันกำหนดแนวทางการใช้จ่ายและจัดสรรงบประมาณตามโครงการในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน 3. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินการระดมทุน จัดหาแหล่งทุนและทรัพยากรที่จำเป็นของสถานศึกษา เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งก่อสร้าง 4. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันตรวจสอบการใช้งบประมาณภายในโรงเรียน และร่วมกันรับรู้รายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการใช้งบประมาณแต่ละปีการศึกษา

ตารางที่ 2 แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษา โรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย (ต่อ)

การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม	แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษา โรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย
ด้านการบริหารงานบุคคล	1. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันประชุมวางแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และพิจารณาวิชาเอกของครูในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน 2. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันตัดสินใจการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาสอนและปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนในโรงเรียน และร่วมตัดสินใจกิจกรรมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 3. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินงานกิจกรรมที่ส่งเสริมสวัสดิการและประสานงานกับหน่วยงานภายนอก และองค์กรอื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา 4. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันติดตามและประเมินการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ด้านการบริหารทั่วไป	1. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันประชุมวางแผนในการพัฒนาอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน และวางแผนกิจกรรมของโรงเรียนที่สัมพันธ์กับชุมชน 2. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันตัดสินใจในการพัฒนาอาคารสถานที่และกำหนดกิจกรรมของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับชาติ ศาสนาและชุมชน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอในการออกระเบียบต่าง ๆ 3. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินซ่อมแซมอาคารสถานที่และพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เข้าร่วมและประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน 4. สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันดูแลอาคารสถานที่ของโรงเรียน และกำกับติดตามผลการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย อภิปรายผลวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 2 ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 3 ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก และลำดับที่ 4 ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากภาคีเครือข่ายเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อเสนอแนะต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุ พรหมจักร (2558) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่ 4 ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสถานศึกษามีความคาดหวังให้ภาคีเครือข่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน สนับสนุน จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิกรี แก้วนวล (2560) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย พบว่าความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 ด้านการบริหารทั่วไป ลำดับที่ 2 ด้านการบริหารงบประมาณ ลำดับที่ 3 ด้านการบริหารวิชาการ และลำดับที่ 4 ด้านการบริหารงานบุคคล เนื่องจากโรงเรียนชายขอบในพื้นที่จังหวัดเลยเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ สาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงทำให้เป็นเส้นทางในการเดินทางข้ามประเทศด้วยช่องทางธรรมชาติโดยเฉพาะการขนส่งยาเสพติด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความร่วมมือกันระหว่างภาคีเครือข่ายในการกำกับติดตามการป้องกันความปลอดภัยของนักเรียนจากสารเสพติด ตลอดจนปรับปรุงอาคาร สถานที่ภายในโรงเรียนให้มีความปลอดภัย ไม่ให้เป็นจุดล่อแหลม และด้วยโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ตั้งอยู่ชายขอบเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจึงทำให้งบประมาณมีอย่างจำกัดไม่เพียงพอสำหรับการปรับปรุงอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ (อักรนัย ขวัญอยู่, 2558) แนวทางการแก้ปัญหาขนาดเล็กโรงเรียนแต่ละแห่ง ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลคิดเป็นรายหัวนักเรียน ซึ่งการจัดสรรงบประมาณในลักษณะดังกล่าวส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนน้อยตกอยู่ในสถานะที่เสียเปรียบ กล่าวคือ ได้รับงบประมาณน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และมีนักเรียนมากกว่าเป็นผลให้โรงเรียนขนาดเล็กมีทรัพยากรไม่เพียงพอต่อความต้องการ

2. แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย พบว่า มีทั้งหมด 4 ด้าน 16 แนวทาง ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ มี 4 แนวทาง ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกัน ประชุมวางแผนและกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน แหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 2) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกัน ตัดสินใจนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และกำหนดปฏิทินการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนร่วมกิจกรรมในชุมชนและสามารถบริการชุมชน 3) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินการจัดหาสื่อด้านเทคโนโลยี และประสานงานบุคคลหรือหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 4) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันกำกับติดตามการใช้สื่อด้านเทคโนโลยี และติดตามนักเรียนที่มีผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์เพื่อประเมินการดำเนินงานตามแผนที่โรงเรียนได้วางไว้ ด้านการบริหารงบประมาณ มี 4 แนวทาง ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันประชุมวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และร่วมวางแผนระดมทุนให้กับสถานศึกษา 2) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันกำหนดแนวทางการใช้จ่ายและจัดสรรงบประมาณตามโครงการในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน 3) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินการระดมทุน จัดหาแหล่งทุนและทรัพยากรที่จำเป็นของสถานศึกษา เช่น

งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งก่อสร้าง และ 4) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันตรวจสอบการใช้งบประมาณภายในโรงเรียน และร่วมกันรับรู้รายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการใช้งบประมาณแต่ละปีการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล มี 4 แนวทาง ประกอบด้วย

- 1) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันประชุมวางแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และพิจารณาวิชาเอกของครูในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน
- 2) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันตัดสินใจการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาสอนและปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนในโรงเรียน และร่วมตัดสินใจกิจกรรมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินงานกิจกรรมที่ส่งเสริมสวัสดิการและประสานงานกับหน่วยงานภายนอก และองค์กรอื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาและ
- 4) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันติดตามและประเมินการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการบริหารทั่วไป มี 4 แนวทาง ประกอบด้วย

- 1) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันประชุมวางแผนในการพัฒนาอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน และวางแผนกิจกรรมของโรงเรียนที่สัมพันธ์กับชุมชน
- 2) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันตัดสินใจในการพัฒนาอาคารสถานที่และกำหนดกิจกรรมของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับชาติ ศาสนาและชุมชน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอในการออกระเบียบต่าง ๆ
- 3) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินซ่อมแซมอาคารสถานที่และพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เข้าร่วมและประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน และ
- 4) สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายร่วมกันดูแลอาคารสถานที่ของโรงเรียน และกำกับติดตามผลการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียน ซึ่งการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ของภาคีเครือข่าย เป็นไปตามกรอบการบริหารของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้รูปแบบการมีส่วนร่วมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สาเหตุอาจจะมาจากโรงเรียนชายขอบมีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ และให้บทบาทแก่ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และภาคีเครือข่ายในชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในวางแผนพัฒนาสถานศึกษา ร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานของโรงเรียน และชุมชน ภาคีเครือข่ายร่วมกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านมากกว่าในอดีตเนื่องจากโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ติดต่อกับสาธารณชนชาติไทยประชาชนลาว มีการจัดการศึกษาผ่านการบูรณาการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านของ 3 เขตพื้นที่การศึกษา โดยการบูรณาการจัดการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย ซึ่งสอดคล้องกับ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีใจความว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง พร้อมกันนั้นให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และที่สำคัญที่สุดคือ ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัยรินทร์ ธนอรียมิน (2562) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ตามการรับรู้ของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัย จิราวรรณ เอียดชุม (2562) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอเคียนซา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอเคียนซา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือด้านการวัดประเมินผล และด้านการบริหารหลักสูตรมีปัญหาน้อยที่สุด 2) ผลการพัฒนาารูปแบบการบริหารแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอเคียนซา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ได้ปรากฏองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน และมีตัวชี้วัด 20 ตัวชี้วัด และ 3) ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอเคียนซา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ผลการตรวจสอบความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการตรวจสอบระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินการสร้างแนวทางมีการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของการ

มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่าย และการสร้างแนวทางเป็นไปตามกระบวนการวิจัย อีกทั้งกระบวนการต่าง ๆ ก่อนที่จะได้มาซึ่งแนวทางที่สมบูรณ์ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารเป็นอย่างดี อีกทั้งผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากผลการศึกษาในระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย ระยะที่ 2 การศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติดี มาผนวกกับผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครู และประธานกรรมการสถานศึกษา ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตั้งอยู่พื้นที่ชายขอบของจังหวัดเลย เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสร้างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย จึงทำให้เป็นแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย ส่งผลให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแนวทางในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญชัย ศาลาจันทร์ (2559) ที่ได้ทำการวิจัย การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยรายการปฏิบัติ จำนวน 12 รายการ ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ 4 รายการ ด้านการดำเนินงาน 4 รายการ ด้านการประเมินผล 4 รายการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรกุล พงษ์จงมิตร ได้ทำการวิจัย การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่า ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่า มีทั้งหมด 6 ด้าน 30 แนวทาง ได้แก่ การสร้างองค์กรประชาชน มี 5 แนวทาง การสร้างเครือข่ายในการติดต่อสื่อสารกัน มี 5 แนวทาง การจัดฝึกอบรมในองค์กรประชาชน มี 5 แนวทาง การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน มี 5 แนวทาง การกำหนดกรอบกิจกรรม มี 5 แนวทางและการติดตามประเมินผล มี 5 แนวทางและการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราวรรณ เอียดชุม (2562) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอเคียนซา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของ

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอเคียนซา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ผลการตรวจสอบความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการตรวจสอบระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมให้มีนโยบายหรือแนวปฏิบัติการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายไปใช้ในสถานศึกษาโดยการจัดอบรม สัมมนา จัดศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการดังกล่าว มีการติดตามผลเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

1.2 สถานศึกษาควรประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ ให้เข้ากับบริบทของสถานที่แต่ละแห่งเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.3 สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายจะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่รู้ทันการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษา เสียสละเวลาในการเข้าร่วมดำเนินการของสถานศึกษาอย่างจริงจังและจริงใจ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย

2.2 ควรศึกษาศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของภาคีเครือข่ายทางการศึกษาโรงเรียนชายขอบ จังหวัดเลย ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพราะสถานศึกษาแต่ละขนาดมีปัจจัยในการบริหารที่แตกต่างกัน

2.3 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการปฏิบัติหน้าที่ของการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : ศรุสภา.
- _____. (2551). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จันทร์ธิดา โสภกา. (2560). การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิราวรรณ เอียดชุม. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอเคียนซา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- จิรายุ พรหมจักร. (2559). การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 10(1), 58.
- เฉลิมพล จันดา. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาญชัย ศาลาจันทร์. (2559). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- _____. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พิกรี แก้วนวล. (2560). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). รวมกฎหมายเพื่อการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ. ฟ้ามืองไทย).
- _____. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดน (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัคนัย ขวัญอยู่. (2558). แนวทางแก้ไขปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก. รายงาน ที่ดีอาร์ไอ. (113), 3-16.
- อัยรินทร์ ธนอริยมินทร์. (2562). การศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่องตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". Educational and Psychological Measurement. 30(3), 608-609.

